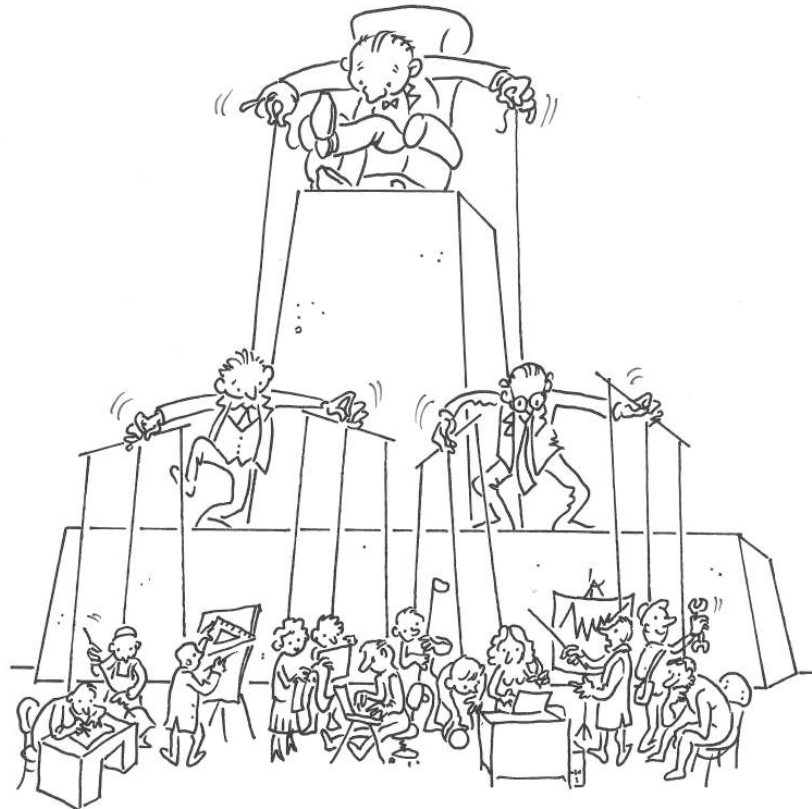

Sloboda a zodpovednosť

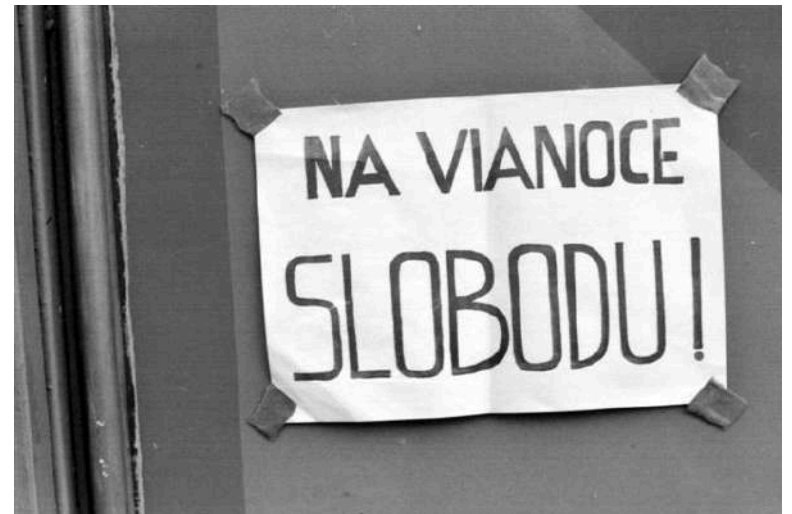
Ján Košturiak

Témy a otázky

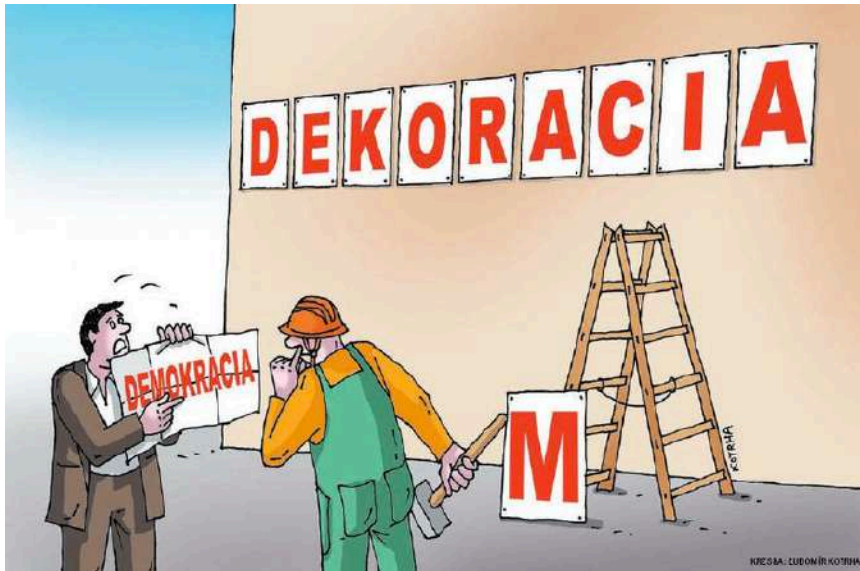
- **Spoločenská a osobná sloboda**
- **Sloboda vo firme a v práci**
- **Sloboda rozhodovania a konania**
- **Sloboda od – hriechu a minulosti a sloboda pre Boha**
- **Cesta k slobode - oslobodzovanie**
- **Zodpovednosť a sloboda**
- **Prinášajú peniaze slobodu alebo zotročenie?**
- **Môže byť slobodná spoločnosť/firma s neslobodnými ľuďmi?**
- **Predchádza zodpovednosť slobode?**
- **Môže byť oslobodením vzdať sa všetkého a odovzdať sa Bohu?**

Slovo SLOBODA sme kričali v roku 1989. Predstavovali si, že budeme môcť rozprávať, čo si myslíme, nikto nás už nebude sledovať a konečne budeme môcť cestovať po svete. Zistujeme, že nás dnes, vďaka technológiám, možno sledujú ešte viac. Rozprávať síce môžeme čo chceme, ale ak poukážeme na ich zlodejstvo alebo nespravodlivosť, tak s nami môžu zatočiť viac ako komunisti s disidentmi. Po svete môžeme cestovať, ak máme trpezlivosť s prehliadkami na letiskách, ktoré sú niekedy horšie ako procedúry komunistických pohraničníkov. Ostnaté drôty a zábrany na hraniciach sme mali smerom von, dnes ich máme postavené opačne.

Sloboda a zodpovednosť

Revolúcie sa snažia dosiahnuť slobodu násilím a výsledkom je, že otroci zmenia na tyranov

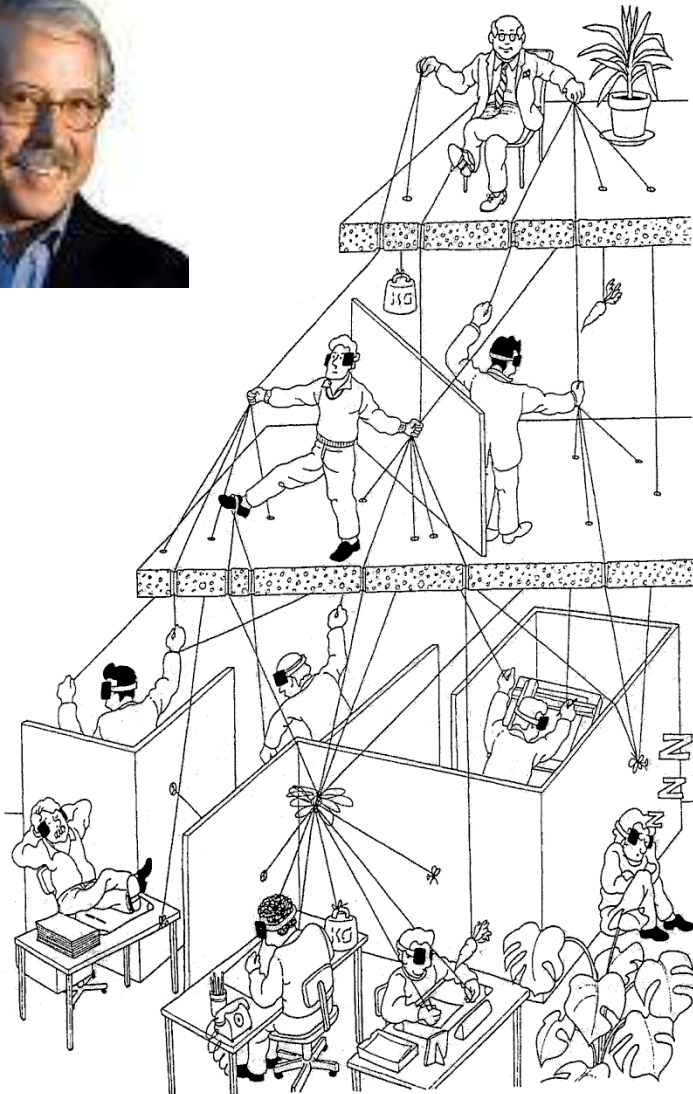
Sloboda a liberalizmus

Sloboda nie je primárne spoločenskou, politickou ekonomickou hodnotou, ale individuálnou a osobnou.

Ak sú slobodní jednotlivci, je slobodné aj spoločenstvo. Boj za slobodu teda začína v nás.

Liberáli a libertariáni, Hume, Locke, Kant, Montesquieu, Smith, Hayek, Friedman, von Miseses - sloboda a zodpovednosť ako ekonomická, tak politická aj sociálna, pre každého bez rozdielu, s minimálnymi zásahmi štátu.“ Ži a nechaj žiť,, - sloboda bez zodpovednosti smeruje k rozpadu spoločnosti.

Moderný manažment prináša mnoho a mnoho si tiež na oplátku zobral a neustále berie. Možno, že nastáva čas, aby sme sa na všetko pozreli od základov znova. Musíme sa naučiť koordinovať pracovné úsilie tisícov jednotlivcov, bez toho aby sme vytvárali ťaživú hierarchiu dohliadačov, pevnými opratami ovládať náklady, ale nepotláčať pritom predstavivosť ľudí, musíme sa naučiť budovať organizácie, v ktorých sa disciplína a sloboda navzájom nevyklučujú...

Gary Hamel, The Future of Management

Gary Hamel, The Future of Management

Zúčastnite sa typickej porady vedenia - na ktorej sa bude napríklad diskutovať o stratégii, rozpočtoch, zamestnancoch alebo hocičom inom - nielen, že zaznamenáte nápadnú neprítomnosť myslenia, ktoré vyžaduje pravú mozgovú hemisféru, ale nebudete počuť prakticky vôbec nič, čo by naznačovalo, že účastníci tejto porady majú srdce.

Krása. Pravda. Láska. Služba. Múdrost'. Spravodlivosť'. Sloboda. Súcit. Toto sú morálne príkazy, ktoré celé veky prebúdzajú ľudské bytosti k mimoriadnym výkonom. Je smutné, že jazyk manažmentu má pre tieto cnosti tak málo miesta

Otroci čakajúci na dôchodok

- Sú ľudia, ktorí sa tešia na víkend, dovolenku a dôchodok
  - Práca ich nebaví
- Pracujú len pre peniaze
  - Čakajú na víkend, dovolenku, dôchodok
  - Žijú včera a zajtra
    - Prežívajú...

Videl som takéto firmy...

- **Zarábanie peňazí prevláda nad radosťou z práce**
- **Zneužívanie postavenia**
- **Nesloboda**
- **Nedôvera**
- **Zlé vzťahy**
- **Manipulovanie**
- **Podvádzanie**

...a bol som aj v takýchto firmách

- Ľudia si definujú svoju prácu, jej miesto a čas a preberajú zodpovednosť za výsledky
- Ľudia nie sú zdroje ale jedinečné ľudské bytosti, ktoré spoločne budujú firmu a jej kultúru
- Robia na výnimočných projektoch, ktoré im dávajú zmysel
- Otvorené prostredie priateľstva, rešpektu, slušnosti a dôvery

Teórie vedenia ľudí

teória X

- dôraz na hmotné odmeňovanie
- hrozba trestu
- „cukor a bič“

teória Y

- dôraz na nepriamu motiváciu
- podpora tvorivého prostredia a nezávislosť pracovníkov

**A čo vnútorná motivácia,
sloboda, náročnosť, účel...**

Kľúčové ľudské schopnosti a motivačné faktory (G.Hamel/D.Pink)

- Poslušnosť
- Usilovnosť
- Kompetencia
- Samostatnosť a iniciatíva
- Kreativita
- Vášeň

- Sloboda
- Zmysel
- Majstrovstvo

Slobodné firmy

Eyelevel, BTL, Kros, ICE
Industrial Services, MTS,
Anect, Tierra Verde,
Etnetera, Martinus,
Exponea, Sonnentor,
LIKO-S, IReSoft, Technia,
Red Button, Kinekus,
SpoluWorks, Koma
Modular, V Podlahy,
Plantyst, Colonia, Hour,
Švec Group, OZ Dobrý
pastier, ...

Do práce nastupujeme s tým, že chceme uspieť. Nechceme nadávať, flákať sa alebo kraďnúť.

U ľudí, ktorí vydržia, sa približne do pol roka stane jedna z troch vecí:

- 20% spolupracovníkov svoju prácu miluje a venuje sa jej naplno s nasadením**
- 50% ľudí „chodí do práce“. Radšej by boli inde. Práca ich, čiastočne alebo úplne, nebaví a nenapíňa**
- 30% pracovníkov svoju prácu „aktívne neznáša“. Nadávajú na ňu, často škodia**

Slobodné firmy

Šťastie je ovocím slobody a sloboda je ovocím odvahy. Publius Cornelius Tacitus

Tieto firmy prestali do veľkej miery rozhodovať za zamestnancov. Zaujímavým faktom je, že okrem vysokej miery nasadenia a nadšenia zamestnancov, vykazuje väčšina týchto spoločností trvalý rast v dvojciferných číslach alebo prakticky stopercentnú lojalitu zamestnancov.

Klasická firma / slobodná firma

Oblasť	Klasická firma	Slobodná firma
Organizácia podniku	Hierarchie a nepružné oddelenia, ktoré si plnia „svoje“ ciele	Decentralizácia, práca v autonómnych tímoch alebo v sieťach
Pracovníci	Zamestnanci, ktorí dostávajú úlohy a ciele a za ich splnenie dostávajú odmenu	Spolupodnikatelia, ktorí si úlohy a ciele definujú sami a tým aj výšku svojej odmeny – Rowanovci (A Message to Garcia)
Lídri	Silní vodcovia, ktorí vytyčujú smer a ciele, sledujú ich plnenie.	Pokorní lídri, ktorí vytvárajú ľuďom podmienky pre rozvoj ich talentu v práci.
Motivácia na dosahovanie spoločných cieľov	Stimulácia peniazmi za dosiahnutie cieľov.	Motivácia cez hľadanie zmyslu pri dosahovaní spoločnej vízie.
Pracovná disciplína	štandardy, pracovné poriadky, kontrola	zodpovednosť a úcta voči kolegom a zákazníkom, sebadisciplína

Sloboda a zodpovednosť

Oblasť	Klasická firma	Slobodná firma
Riešenie problémov a konfliktov	kompromis = ja alebo ty = ja (50%) + ty (50%) = 50%	synergia (tretia alternatíva) = ja a ty = ja (100%) + ty (100%) = 200%
Komunikácia	Formálne mítingy a informačný systém, diskusia, v ktorej má väčšinou pravdu šéf	Voľné zdieľanie informácií, nápadov, neformálna komunikácia, dialóg, rôzne uhly pohľadu
Učenie sa	Plány rozvoja pracovníkov, tréningy, hodnotenie pracovníkov, učenie je často zamerané na informácie, nie na znalosti	Pracovník si definuje svpj vlastný rozvoj a hľadá vhodnú pozíciu, 360 hodnotenia, spätné väzby, učenie sa z minulosti
Riadenie a kontrola	Nadriadenosť/podriadenosť, nedôvera, riadenie zhora dole, kontrola ľudí a výsledkov	Férovosť, rešpekt, vzájomná úcta, zameranie na spoločné výsledky, morálne a etické princípy.

Všímajte si

1. Ako často sa smejú vaši ľudia v práci
  2. Ako často prichádzajú s nápadmi ako zlepšiť prácu a jej výsledky
  3. Ako často prídu s nápadom na nový biznis
  4. Čo nové sa naučili za posledné obdobie
  5. Čo nové naučili svojich spolupracovníkov
  6. Ako si vzájomne pomáhajú vaši spolupracovníci v práci a v živote
  7. Ako hovoria o svojej práci
  8. Ako hovoria o svojich spolupracovníkoch
  9. Ako hovoria o svojej firme pred druhými ľuďmi
  10. Čo hovoria o vašej firme, keď z nej odchádzajú
  11. Aké hodnoty vaši spolupracovníci prirodzene vyznávajú a žijú
  12. Ako sa vaši spolupracovníci spolu bavia, keď nepracujú
-

Vytvorme si vlastnú prácu

Tomáš Hajzler

1. **Umenie byť sám sebou:** Zdá sa, že dlhodobo vydržia len vzťahy s ľuďmi, ktorí veria, v to, čomu veríme aj my. Aby bolo zrejmé, čomu veríme, treba byť čitateľný a začať dostávať do súladu slová a činy.
2. **Rodina a priatelia:** Práca nemôže dlhodobo fungovať, keď sa nemáme možnosť oprieť o sojich najbližších. Preto sa treba na prvom mieste starať o svoje najbližšie vzťahy.
3. **Téma:** Treba si vybrať tému, ktorej sa budete profesne venovať. Je nutné, aby to bolo niečo, „prečo nemôžete spať“. Čím viac to tak bude, tým viac energie vyvolá a tým skôr pritiahne ľudí.
4. **10 000 hodín:** Ďalej je nutné začať sa venovať tomu, aby bol človek dobrý v tom, čo robí. Tí, ktorí dosiahli vo svojich oboroch skutočné majstrovstvo, majú za sebou minimálne 10 000 hodín skúseností.
5. **Renomé:** Vybrali sme si tému a začíname v nej byť dobrí. Ďalším krokom je dať o tom vedieť ostatným. Dobré honorovaná práca závisí hlavne na tom, ako nás vníma okolie.
6. **Spoločenstvo:** Čím autentickejšie komunikujeme s ľuďmi, ktorých naša téma zaujíma, tým skôr začne okolo nás vznikáť spoločenstvo ľudí, ktoré sa zapája do našich projektov.
7. **Produkt:** Čo z toho, čo robíte, je pre ľudí tak užitočné, že vám za to chcú zaplatiť? V poslednom kroku treba dobre definovať, čo a za koľko predávate a začať predávať.

Slobodná firma - pravidlá

- 1. Zmysel a vízia** – Keď organizácia a jej zamestnanci poznajú dôvod prečo ich firma, či projekt existujú a zdieľajú spoločný smer.
- 2. Dialóg a počúvanie** - Keď netrváme na jednej pravde, ale vieme pripustiť rôzne uhly pohľadu.
- 3. Fair play a dôstojnosť** – Keď sa dokážeme správať ku každému človeku férovo, tj. podľa jeho zásluh.
- 4. Transparentnosť** - Keď myšlienky voľne plynú a informácie zdieľame slobodne a zodpovedne.
- 5. Zodpovednosť** – Keď je každý človek i organizácia ako celok zodpovedný jeden druhému i spoločnosti za svoje správanie.

Slobodná firma - pravidlá

6. Jednotlivo a spoločne – Keď jednotlivci rozumejú a berú za svoje to, ako prispievajú k dosiahnutiu spoločných cieľov.

7. Možnosť voľby – Keď organizácia podporuje každého zamestnanca k tomu, aby sa sám rozhodoval.

8. Celistvosť – Keď sa každý jednotlivec i organizácia ako celok držia spoločných etických a morálnych princípov.

9. Decentralizácia – Keď sa moc rozloží do všetkých úrovní a častí organizácie.

10. Reflexia a zhodnotenie – Keď všetci cítia potrebu priebežnej spätnej väzby, potrebu učiť sa z minulosti.

„Zachovaj si vo všetkých veciach slobodu ducha. V ničom nedbaj na ľudské ohľady, ale zachovaj si ducha vnútorne slobodného, aby si stále mohol robiť aj opak toho, čo druhí. Nenechaj sa zastaviť nijakou prekážkou, aby si si ustrážil slobodu ducha.“

Sv. Ignác z Loyoly

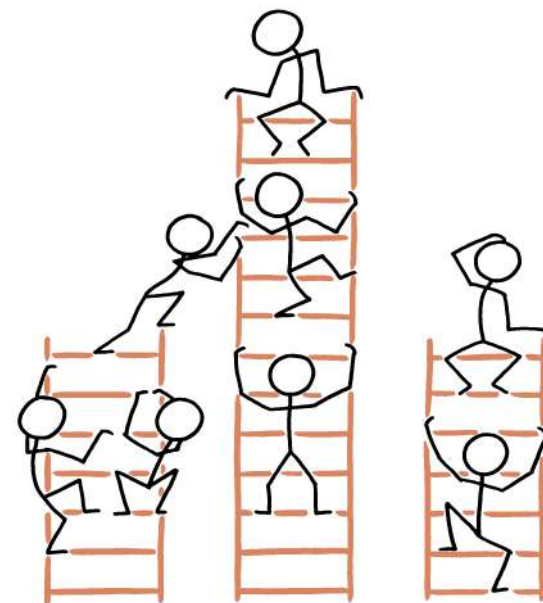

Lazar a bohatý muž
Kto z nich bol slobodný a zodpovedný?
Kde a kedy?

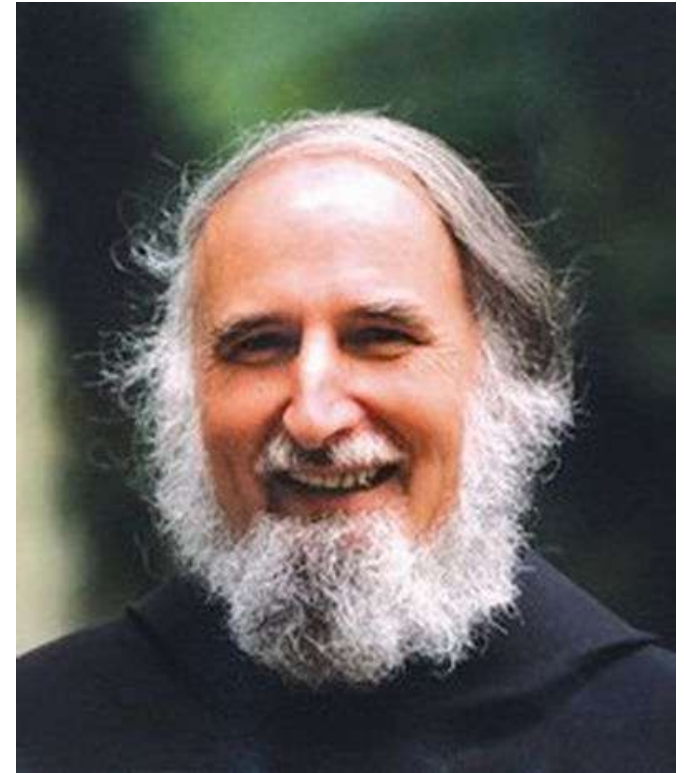

Zisťujeme, že demokracia je teror menšiny, spravodlivosť ilúzia a politiku neriadia tajomníci a ideológovia, ale zbohatlíci v pozadí. Začíname chápať, že sloboda je hlavne zodpovednosť, že slobodu si buduje každý sám v sebe. Za slobodných považujeme ľudí, ktorí majú peniaze a moc a „môžu si robiť čo chcú.“ Je slobodný človek, ktorý má dosť peňazí na drogy a nedokáže sa tejto závislosti zbaviť? Alebo človek, ktorý kráča po rebríčku kariéry stále vyššie a vyššie, aj keď vie, že poškodzuje druhých a jeho zlé svedomie plače nad hriechom? Poznal som „slobodných mužov,“ ktorí sa cez mŕtvoly hnali za „úspechom“. Dostali sa v mladom veku do vysokých pozícií. Ich cestu lemovali opustené lásky, zradené priateľstvá, pýcha a faloš. Vyzerali slobodní vo svojom rozhodovaní, ale v skutočnosti nosili ťažké okovy.

Slobodu nevnímame ako oslobodenie sa od vecí tohto sveta. Starí ľudia sa nám javia ako neslobodní, lebo si nemôžu veľa dovoliť. Sú však slobodní od toho, čo o nich povedia druhí, slobodní od kariéry, bohatstva, slávy a zážitkov. Koľkí bohatí sa trasú, čo bude s ich majetkom a koľkých chudobných sa tento problém netýka?

P. Anselm Grün, OSB predal milióny kníh a zarobil vyše 150 miliónov eur. Má ojazdené auto, šaty zo second handu, mesačne minie pár eur na kávu. Nevlastní nič a chváli chudobu. Je slobodný od peňazí a vecí. Na rozdiel od mnohých bohatých ľudí, ktorí krúžia v myšlienkach okolo peňazí a strácajú tak svoju vnútornú slobodu, je Anselm najľahšie slobodnejší človek na svete.

Naša vnútorná sloboda ma dve dimenzie:

- 1. Sloboda „pre“** – správne voľby a rozhodnutia v našom živote
- 2. Sloboda „od“** – oslobodenie sa od zlých vecí v našom živote

V Duchovných cvičeniach Sv. Ignáca v časti 23 sa píše:
„Je potrebné, aby sme sa urobili indiferentnými voči všetkým stvoreným veciam vo všetkom tom, čo je ponechané slobode našej ľubovôle a nie je jej to zakázané; takže z našej strany nechceme radšej zdravie ako chorobu, radšej bohatstvo ako chudobu, radšej česť ako potupu, radšej dlhší ako kratší život a tak dôsledne vo všetkom ostatnom, túžiac po tom a voliac si jedine to, čo nás lepšie vedie k cieľu, pre ktorý sme stvorení.“

„Ja som Hospodin, tvoj Boh, ktorý ťa vyviedol z Egypta, z domu otroctva.“

- 1. Hľadanie slobody** – ľudia stratili slobodu tým, že sa vzbúrili Bohu, Boh im odpustil, vyviedol ich z otroctva a Jeho Syn ich oslobodil od hriechu
- 2. Ježiš oslobodzuje chudobných** – Duch Pána je nado mnou, lebo ma pomazal, aby som hlásal evanjelium chudobným. Poslal ma oznámiť zajatým, že budú prepustení, a slepým, že budú vidieť, utláčaných prepustiť na slobodu. Luk 4, 18
- 3. Ježiš oslobodzuje od smrti a hriechu** – Až keď vás syn vyslobodí budete skutočne slobodní, Ján, 8, 36
- 4. Boh nám dáva slobodu hľadať svoju vlastnú cestu** – Lebo vy ste povolání pre slobodu, bratia, len nedávajte slobodu za príležitosť telu, ale navzájom si slúžte v láske!

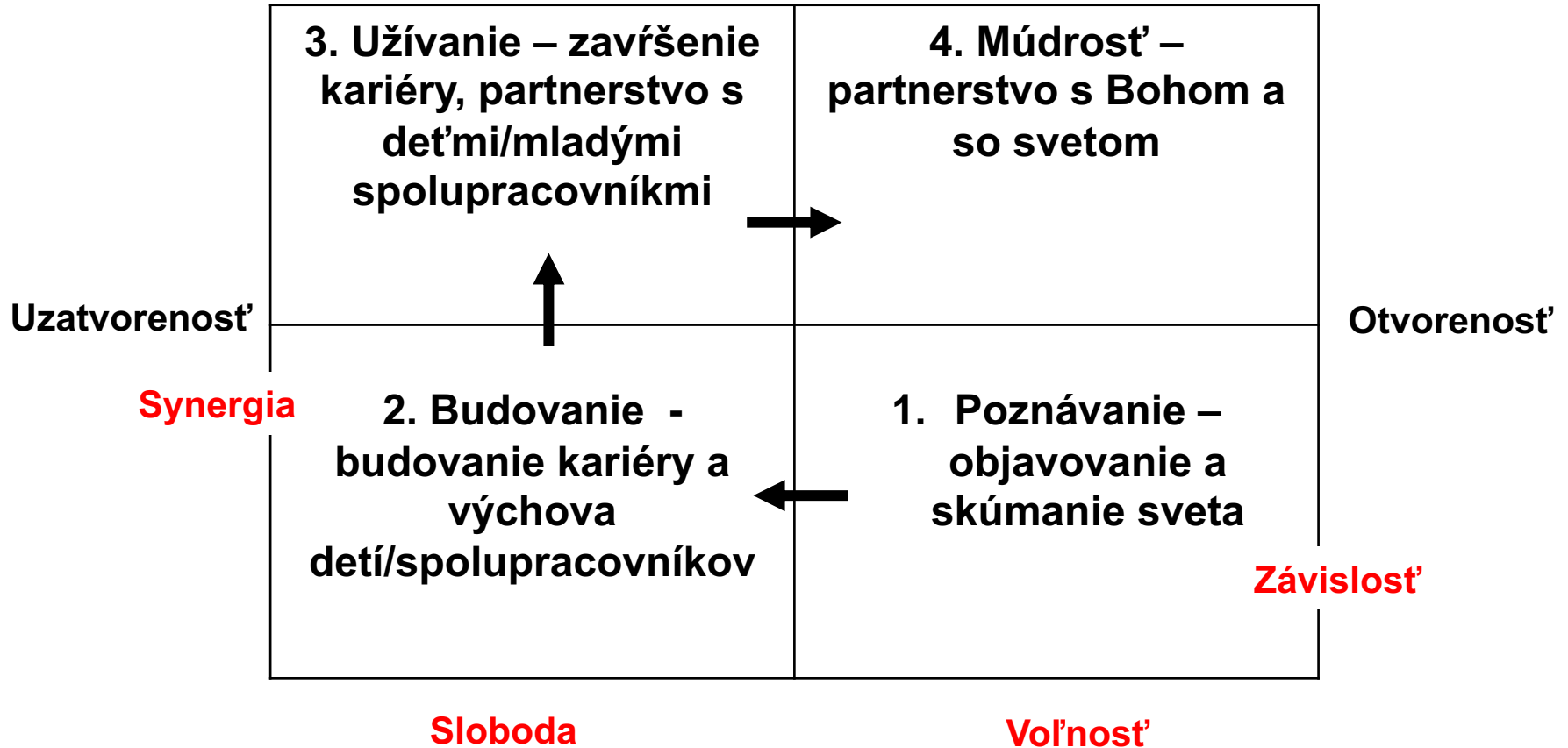
Rozvoj človeka, firmy a spoločnosti

- 1. Závislosť** – čakám, že sa o mňa niekto postará (malé dieťa, nováčik vo firme, mladý alebo slabší človek v spoločnosti)
- 2. Voľnosť** – skúšam, čo všetko si môžem dovoliť (dospievajúci, človek v spoločnosti, ktorý si uvedomuje slobodu, ale nepozná limity)
- 3. Sloboda** – som voľný v limitoch, ktoré si sám určujem (zodpovedný a zrelý človek, ktorý vie, čo je dôležité, uvedomuje si, že nie je dobré robiť druhým to, čo nechce, aby robili jemu)
- 4. Synergia** – vstupujem do zmysluplných vzťahov s ostatnými (múdry človek, ktorý si uvedomuje, že dávať a slúžiť je viac ako dostávať a vládnuť)

Krivka života a oslobodzovanie

Dôraz na kvalitu

Dôraz na kvantitu

Vzťahové správanie, spolupráca a sloboda

JA	zisk	SÚPERENIE Chcem získať a ty môžeš stratiť	SPOLUPRÁČA chcem, aby sme získali obaja
	strata	DEŠTRUKCIA stratím, aby si stratil tiež	OBETAVOSŤ stratím, aby si mohol získať
		strata	zisk
		TY	

Všetci sme slobodní

John McKenzie (Moc v cirkvi): „Človek je slobodný svojou prirodzenosťou, nie tým, že sa mu sloboda udelí! Jeden človek druhému nemôže dať slobodu, môže iba obmedzovať slobodu, alebo odstrániť obmedzenie.“

Sloboda podľa Katechizmu Katolíckej cirkvi

Sloboda je v rozume a vo vôli zakorenená schopnosť konať alebo nekonať, urobiť to alebo ono, a tak vykonať sám od seba vedomé a dobrovoľné činy. Slobodnou vôľou každý disponuje sebou samým.

Sloboda je v človekovi sila, ktorá mu umožňuje rásť a dozrievať v pravde a v dobre. Sloboda dosahuje svoju dokonalosť, keď je zameraná na Boha, ktorý je našou blaženosťou.

Sloboda podľa Katechizmu Katolíckej cirkvi

Dokiaľ sloboda definitívne nezakotví v konečnom dobre, ktorým je Boh, zahŕňa v sebe možnosť voliť medzi dobrom a zlom, teda možnosť rásť v dokonalosti alebo zlyhať a zhrešiť. Sloboda charakterizuje pravé ľudské činy. Stáva sa prameňom chvály alebo hany, zásluhy alebo viny.

Sloboda podľa Katechizmu Katolíckej cirkvi

Sloboda robí človeka zodpovedným za vlastné činy v takej miere, v akej sú dobrovoľné.

Pričítateľnosť nejakého činu a zodpovednosť zaň sa môžu znížiť, ba aj zrušiť nevedomosťou, nepozornosťou, násilím, strachom, návykmi, nezriadenými náklonnosťami a inými psychickými alebo sociálnymi faktormi.

Sloboda podľa Katechizmu Katolíckej cirkvi

Sloboda sa realizuje vo vzťahoch medzi ľuďmi. Každý človek je stvorený na Boží obraz, a teda má prirodzené právo, aby bol uznávaný ako slobodná a zodpovedná bytosť. Táto povinnosť vážiť si každého zaväzuje všetkých. Právo na používanie slobody (čiže právo slobodne rozhodovať a konať) je neoddeliteľnou požiadavkou dôstojnosti ľudskej osoby najmä v morálnej a náboženskej oblasti. Toto právo musí občianska moc uznávať a chrániť v hraniciach spoločného dobra a verejného poriadku.

Sloboda podľa jezuitu Józefa Augustyna, SJ

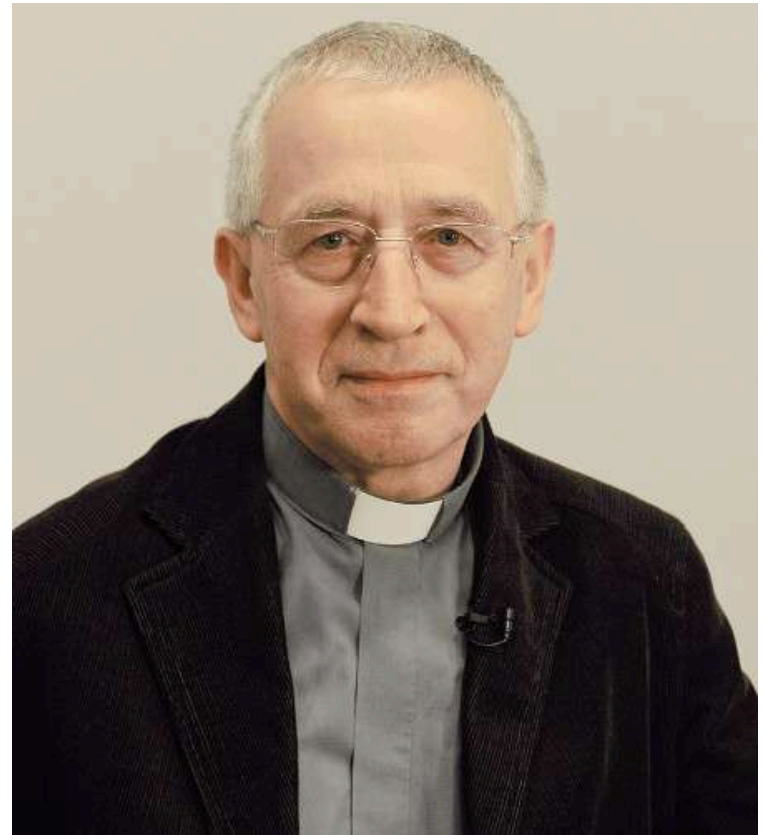
Ježiš neprináša politickú slobodu, ale vnútornú, osobnú slobodu. Ak sa chceme oslobodiť, musíme si uvedomiť zotročenie. Sme uväznení v rôznych zraneniach a v hriechu.

Zranenia a spáchané hriechy nás nútia neustále sa zaoberať sebou. Zotročené myslenie spôsobuje bolesť, vyvoláva zahanbenie a poníženie. Ublíženie, zranenie, hriechy a závislosti nás zväzujú, držia v okovách. Často sa nedokážeme z nich vymaniť iba svojou vôľou. Nie je dôležité, aké hrubé sú múry nášho väzenia a akými reťazami sme spútaní – Ježiš dokáže vyviesť uväznených na slobodu.

Sloboda podľa jezuitu Józefa Augustyna, SJ

**Skutočný vzťah s
Ježišom prináša slobodu
voči krivde, urážke,
slabosti, hriechu,
nemoci a napokon aj
vlastnej smrti. Slobodný
človek môže o sebe
slobodne rozhodovať,
zaobchádzať so svojim
telom, srdcom,
rozumom, vôľou a
dušou.**

Sloboda podľa jezuitu Józefa Augustyna, SJ

Zotročený človek má v sebe všetko spútané. Zotročená je celá jeho osoba – telo, emócie, rozum, srdce aj duša. Spútavajú ho krivda, hriech, urážky, bolesti, poníženie, hnev alebo nečistota.

Lebo vy ste povolání pre slobodu, bratia, len nedávajte slobodu za príležitosť telu, ale navzájom si slúžte v láske! Ved' celý zákon sa spíňa v jedinom slove, v tomto: „Milovať budeš svojho blížneho ako seba samého!“ Gal, 5, 13-14

Modlitba sv. Ignáca z Loyoly (DC 234)

**„Ujmi sa, Pane celej mojej slobody.
Prijmi moju pamäť, môj rozum a celú
moju vôľu. Všetko, čo mám a vlastným,
si mi dal. Tebe to, Pane, vraciam späť.
Všetko je tvoje, nalož s tým úplne podľa
tvojej vôle. Daj mi len svoju lásku a
milosť, to mi stačí.“**

Kde vzniká naše osobné otroctvo a nesloboda?

- Nemilujem Boha
- Nenávidím blížneho,
- Neverím Božiemu slovu
- Som plný pýchy a ctižiadostivosti

Prečo sme neslobodní v slobodnej spoločnosti? Podľa S.Covey/ M.Gándhí

1. **Bohatstvo bez práce** – manipulovanie, príživníctvo, tunelovanie
2. **Pôžitok bez svedomia** – sebecko, užívanie si bez zodpovednosti na svoje okolie
3. **Poznanie bez charakteru** – čistý intelektuálny rozvoj bez rozvoja charakteru, (IQ, EQ - MQ, SQ) ktorý často slúži zlu
4. **Obchod bez morálky** – chýba poctivý a morálny vzťah medzi obchodnými partnermi, zneužívanie postavenia, zavádzanie

Prečo sme neslobodní v slobodnej spoločnosti? Podľa S.Covey/ M.Gándhí

5. **Veda bez ľudskosti** – technológie bez humanity, ktoré sa postupne obracajú proti ľuďom
6. **Náboženstvo bez obetí** – hierarchia, status, luxus, prázdne slová bez skutkov obety a milosrdenstva
7. **Politika bez princípov** - definujú si vlastné hodnoty, ohýbajú ich podľa potreby a nie sú v súlade s Božími princípmi

Oslobodenie a odovzdanie (Larry Richards)

1. Verte, že Boh má s vaším životom konkrétny plán
2. Verte, že Jeho plán je lepší než ten váš.
3. Bud'te trpezliví.
4. Proste Boha, aby vás zbavil strachu.
5. Odovzdajte svoju vôľu do Jeho rúk.
6. Proste Ducha Svätého o pomov.
7. Spíšte si všetky možnosti.
8. Sústreďte sa na to, čo vás napĺňa pokojom.
9. Požiadajte o názor iných, prípadne duchovného sprevádzajúceho.
10. Urobte to, čo vás napĺňa Božím pokojom.

Slobodný a neslobodný človek

slobodný človek	neslobodný človek - otrok
je poslušný preto, lebo vie, že je to správne. Uvedomuje si, že neposlušnosť je predchodca vzbury, prináša do ľudskej spoločnosti anarchiu.	je poslušný preto, lebo musí. Nezáleží mu na dobre spoločnosti.
dokáže v pokoji prijať kritiku, lebo vie, že môže byť pre neho prínosom.	reaguje na kritiku podráždene, vyvoláva u neho pocit poníženia.
má vlastný názor, vie sa postaviť na obranu spravodlivosti aj proti väčšine.	často ani nezbadá, že sa deje niečo zlé a radšej sa drží hesla: „Čo ťa nepáli, nehas.“ Nemá vlastný názor, zdieľa názor väčšiny.

Jarmila Bystričanová, Kresťanské spoločenstvo

Slobodný a neslobodný človek

slobodný človek	neslobodný človek - otrok
<p>vie si priznať chybu a je ochotný ju napraviť.</p>	<p>obáva sa, že priznaním chyby by utrpel jeho imidž. Len silné osobnosti si vedia priznať chybu bez toho, aby mali kvôli tomu psychickú ujmu.</p>
<p>rozhoduje sa bez tlaku a nátlaku iných a to na základe objektívnych poznatkov.</p>	<p>je ľahko ovplyvniteľný inými ľuďmi, preto častejšie mení svoje rozhodnutia.</p>
<p>má správnu dávku tolerancie. Nenechá si vnútiť presvedčenie, že je netolerantný, ak má iný názor. Rešpektuje iných a chce, aby iní rešpektovali jeho.</p>	<p>radšej sa prikloní k názoru silnejšieho.</p>

Slobodný a neslobodný človek

slobodný človek	neslobodný človek - otrok
<p>prirodzene túži po múdrosti, lebo vie, že múdrosť dáva krídla ku ešte väčšej slobode, rozširuje jeho obzor.</p>	<p>bráni sa novým poznatkom, ich nadobúdanie pociťuje ako záťaž</p>
<p>má vo svojom živote disciplínu a vo veciach poriadok a systém. Neporiadok človeka zotročuje, musí často niečo hľadať. Je to stratený čas, ktorý by sa dal využiť na užitočnejšie ciele.</p>	<p>nahovára si, že mať neporiadok je v poriadku, pretože sa nevie prinútiť niečo s tým neporiadkom urobiť.</p>
<p>ak sa chce pustiť do nejakého diela, premyslí si a naplánuje všetko dopredu.</p>	<p>robí bez väčších príprav, aby to už mal za sebou. Žije hlavne prítomnosťou, nezvažuje dôsledky. Prináša mu to pocit falošnej slobody. Povrchná práca však prináša veľa zla pre ľudstvo.</p>

slobodný človek	neslobodný človek - otrok
má správne hodnoty pre svoj život.	preferuje nepodstatné veci (majetok, kariéra, imidž, pôžitky). Zanedbáva hodnoty, ktoré budujú vzťahy, charakter, všeobecné blaho spoločnosti. Nesprávne hodnoty vedú človeka k zameraniu na seba.
nemá problém s odpúšťaním. Je veľkodušný, záleží mu aj na iných.	má problém odpúšťať. Ak mu niekto ublíži, ľutuje sa.
je dobrou autoritou. Necíti sa byť viac ako ostatní, dobre sa s ním spolupracuje.	nie je dobrá autorita. Obmedzuje svojich podriadených v samostatnom myslení, v tvorivosti, zneužíva svoju autoritu.
nebojí sa riskovať, stále skúša niečo nové, čím pripravuje podmienky pre rozvoj svojho talentu.	má problém využiť svoj talent, Nevie k nemu tvorivo pristupovať. Radšej pracuje podľa pokynov ako podľa vlastných nápadov.

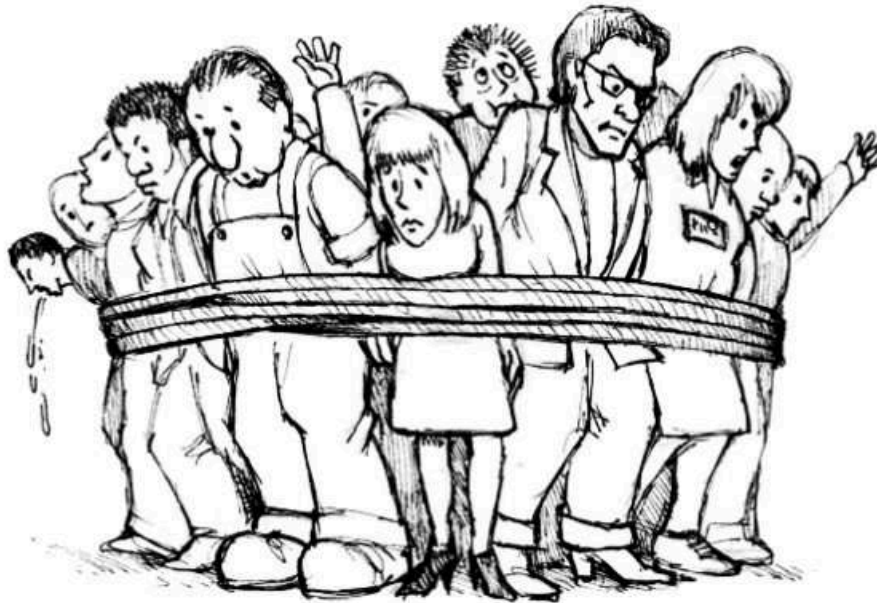
slobodný človek	neslobodný človek - otrok
<p>nebojí sa hovoriť otvorene o sebe. Rád sa rozpráva s ľuďmi a počúva ich.</p>	<p>je obmedzený aj vo vzťahoch s inými ľuďmi. Jeho komunikácia je len formálna, napr. o počasí alebo o iných ľuďoch. O osobných veciach nehovorí nič, bojí sa pustiť niekoho do svojho vnútra.</p>
<p>je spokojný s tým, ako bol stvorený. Vie, že nie je dokonalý, ale napriek tomu je so sebou spokojný. Neprikladá prehnaný význam svojmu vzhľadu.</p>	<p>stále mu na sebe niečo vadí, chcel by byť niekým iným. Hľadá si vzory, na ktoré sa chce podobat'.</p>
<p>je dobrou autoritou. Necíti sa byť viac ako ostatní, dobre sa s ním spolupracuje.</p>	<p>nie je dobrá autorita. Obmedzuje svojich podriadených v samostatnom myslení, v tvorivosti, zneužíva svoju autoritu.</p>

slobodný človek	neslobodný človek - otrok
<p>nebojí sa riskovať, stále skúša niečo nové, čím pripravuje podmienky pre rozvoj svojho talentu.</p>	<p>má problém využiť svoj talent, Nevie k nemu tvorivo pristupovať. Radšej pracuje podľa pokynov ako podľa vlastných nápadov.</p>
<p>nebojí sa hovoriť otvorene o sebe. Rád sa rozpráva s ľuďmi a počúva ich.</p>	<p>je obmedzený aj vo vzťahoch s inými ľuďmi. Jeho komunikácia je len formálna, napr. o počasí alebo o iných ľuďoch. O osobných veciach nehovorí nič, bojí sa pustiť niekoho do svojho vnútra.</p>
<p>je spokojný s tým, ako bol stvorený. Vie, že nie je dokonalý, ale napriek tomu je so sebou spokojný. Neprikladá prehnaný význam svojmu vzhľadu.</p>	<p>stále mu na sebe niečo vadí, chcel by byť niekým iným. Hľadá si vzory, na ktoré sa chce podobat'.</p>

Posledná z ľudských slobôd je schopnosť zvoliť si postoj človeka za daných okolností. Viktor E. Frankl

**Návratom a pokojnosťou budete
oslobodení, v tichosti a dôvere
je vaša sila..**

